

**Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
(για ΟΛΑ τα τμήματα θερινής προετοιμασίας)**

ΟΝΟΜΑ: _____ **Βαθμός** %
ΗΜ/ΝΙΑ: Σάββατο, 16 / 9 / 2023 **ΤΜΗΜΑ:** _____ ☺

Διδαγμένο κείμενο

Απόσπασμα 1^ο · ΠΛΑΤΩΝ - ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ (320d-321b5)

Ἦν γάρ ποτε χρόνος ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείζαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ **κεράννυται**. Ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεΐ καὶ Ἐπιμηθεΐ κοσμησαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἐκάστοις ὡς πρέπει. Προμηθεΐα δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι, "Νείμαντος δέ μου", ἔφη, "ἐπίσκεψαι." καὶ οὕτω πείσας **νέμει**. Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχύον ἀνευ τάχους προσῆπτεν, τοὺς δ' ἀσθενεστέρους τάχει ἐκόσμη. τοὺς δὲ ὠπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδούς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δύναμιν εἰς σωτηρίαν.

Απόσπασμα 2^ο · ΠΛΑΤΩΝ - ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ (321b6-322a)

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅ,τι **χρήσαιτο**. Αποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνόν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστροτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ **ἔδει** καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το απόσπασμα του διδαγμένου κειμένου.

α. Σύμφωνα με το πρώτο (1^ο) απόσπασμα τα θνητά γένη δημιουργήθηκαν από τα εξής υλικά: γη, φωτιά και ὅσα αναμειγνύονται με αυτά.

β. Σύμφωνα με το πρώτο (1^ο) απόσπασμα υπήρξε εποχή που υπήρχαν θνητά γένη αλλά όχι θεοί.

γ. Σύμφωνα με το πρώτο (1^ο) απόσπασμα ο Επιμηθέας φρόντισε να επιβλέψει την κατανομή ικανοτήτων στα θνητά όντα και ο Προμηθέας ανέλαβε τη μοιρασιά των δεξιοτήτων.

δ. Σύμφωνα με το δεύτερο (2^ο) απόσπασμα ο άνθρωπος ήταν το μοναδικό όν χωρίς ικανότητες επιβίωσης κατά την αρχή της δημιουργίας.

A2. Στο δεύτερο (2^ο) απόσπασμα βρίσκουμε την φράση: ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, **ἐν ἣ ἔδει** καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Να γράψετε σε ποιον ὄρο αναφέρεται το **ἐν ἣ**. **Μονάδες 10**

B1.α. Με βάση το πρώτο (1^ο) απόσπασμα να εξηγήσετε τις φράσεις **εἰμαρμένος χρόνος** και **ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται**, εκθέτοντας τις φιλοσοφικές αντιλήψεις που φαίνεται να έχει υπόψη του ο Πρωταγόρας. (μονάδες 6)

B1.β. Με βάση το δεύτερο (2^ο) απόσπασμα να αναζητήσετε δύο εκφραστικούς τρόπους ή γλωσσικές επιλογές που αναδεικνύουν τη προσωπικότητα του Επιμηθέα. (μονάδες 4) **Μονάδες 10**

B2. Βασιζόμενοι στο **δεύτερο** (2^ο) απόσπασμα που σας δίνεται από το έργο **“Πρωταγόρας”** του Πλάτωνα, αλλά και στο παρακάτω κείμενο, να συγκρίνετε τις αντιλήψεις σχετικά με τη δημιουργία και τη πρωταρχική κατάσταση του ανθρώπου και να αναλύσετε τις αντίστοιχες φιλοσοφικές απόψεις όπως αυτές παρουσιάζονται στα κείμενα.

A. [24] Τότε είπε ο Θεός: «Να βγάλει η γη κάθε είδος ζωντανού οργανισμού: Όλα τα είδη των ζώων, των ερπετών και των θηρίων». Έτσι κι έγινε. [25] Δημιούργησε ο Θεός όλα τα είδη των αγρίων ζώων, των ήμερων ζώων και των ερπετών της γης. Και είδε ο Θεός ότι ήταν καλό. [26] Μετά είπε ο Θεός: «Ας φτιάξουμε τον άνθρωπο σύμφωνα με την εικόνα τη δική μας και την ομοίωση, κι ας εξουσιάζει στις θάλασσας τα ψάρια, στου ουρανού τα πτηνά, στα ζώα και γενικά σ’ όλη τη γη και στα ερπετά που σέρνονται πάνω σ’ αυτήν». [27] Δημιούργησε, λοιπόν, ο Θεός τον άνθρωπο σύμφωνα με τη δική του την εικόνα, «κατ’ εικόνα Θεού» τούς δημιούργησε: άντρα και γυναίκα. [28] Τους ευλόγησε και τους είπε: «Να κάνετε πολλά παιδιά, ώστε να πολλαπλασιαστείτε, να γεμίσετε τη γη και να κυριαρχήσετε σ’ αυτήν. Να εξουσιάζετε στις θάλασσας τα ψάρια, στου ουρανού τα πτηνά και σε κάθε ζώο που κινείται πάνω στη γη». [29] Και συνέχισε ο Θεός: «Να, όλα τα φυτά πάνω στη γη, που βγάζουν σπόρους, σάς τα δίνω, καθώς και όλα τα δέντρα που έχουν καρπούς γεμάτους σπόρους: αυτά θα είναι για τροφή σας. [30] Και όλα τα χλωρά χόρτα τα δίνω για τροφή στα ζώα της γης, σε όσα πετούν στον ουρανό και σε όσα έρχονται στη γη κι έχουν ζωή». Έτσι κι έγινε. [31] Ο Θεός είδε τα δημιουργήματά του και ήταν όλα πάρα πολύ καλά.

B. [...] Αφού ο Κύριος ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο από το χώμα της γης και φύσηξε μέσα στα ρουθούνια του πνοή ζωής έγινε ο άνθρωπος ζωντανό ον. [8] Ύστερα ο Κύριος ο Θεός φύτεψε έναν κήπο στην Εδέμ προς την ανατολή, [...] [15] Πήρε, λοιπόν, ο Κύριος ο Θεός τον άνθρωπο και τον έβαλε μέσα στον κήπο της Εδέμ για να τον καλλιεργεί και να τον προσέχει. [...] Μετά, από την πλευρά που πήρε από τον Αδάμ, σχημάτισε μια γυναίκα και την οδήγησε σ’ αυτόν. [2] Ο Αδάμ και η γυναίκα του ήταν και οι δύο γυμνοί και δεν ντρέπονταν.

Παλαιά Διαθήκη, Γένεσις, Α-Β: Η δημιουργία τού ανθρώπου & ο κήπος της Εδέμ: Η Αγία Γραφή (Παλαιά και Καινή Διαθήκη) στη Δημοτική (TGV), από την Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, 1997.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε δύο ετυμολογικά συγγενείς λέξεις στα νέα ελληνικά για καθεμία από τις παρακάτω αρχαίες λέξεις των κειμένων: **κεράννυται, ἄγειν, νέμει, χρήσαιο, ἔδει.** Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη **«Σωστό»**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη **«Λάθος»**, αν είναι λανθασμένη.

α. Ο Πλάτων από την αρχή είδε με απέχθεια την κίνηση των *Τριάκοντα* και την κατάλυση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

β. Μία από τις εκπαιδευτικές μεθόδους των σοφιστών ήταν η *διαλεκτική*.

γ. Ο Πλάτων ίδρυσε την *Ακαδημία* μετά το πρώτο του ταξίδι στη Σικελία.

δ. Στο τέλος του πλατωνικού διαλόγου *Πρωταγόρας* ο σοφιστής και ο Σωκράτης καταλήγουν στο συμπέρασμα πως η πολιτική αρετή διδάσκεται.

ε. Οι σοφιστές ήταν οι πρώτοι που ασχολήθηκαν διεξοδικά με τον σχολιασμό και ανάλυση των ποιητικών κειμένων.

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο

Δημοσθένους, κατά Τιμοκράτους, 24, 75 - 78

Ο ρήτορας αντιστρατεύεται νόμο που επιχειρεί να εισαγάγει ο Τιμοκράτης (353 π.Χ), ο οποίος εννοούσε τους φίλους του, Γλαυκέτη, Μελάνωπο και Ανδροτίωνα. Στο παρακάτω απόσπασμα τονίζεται ότι ο συγκεκριμένος νόμος θα βλάψει τα συμφέροντα της πολιτείας, με το ολιγαρχικό του πνεύμα, ενώ στηλιτεύεται και η αλαζονεία του Τιμοκράτη.

[75] Ἴδοι τις ἂν ὡς δεινὸν πεποιήκεν τὸ θεῖναι περὶ τῶν παρεληλυθότων τὸν νόμον, εἰ λογίσαιτο παρ' αὐτῶ τί ποτ' ἐστὶν ᾧ νόμος ὀλιγαρχίας διαφέρει, καὶ τί δὴ ποθ' οἱ μὲν ὑπὸ νόμων ἐθέλοντες ἄρχεσθαι σώφρονες καὶ χρηστοὶ νομίζονται, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ὀλιγαρχιῶν ἄνανδροι καὶ δούλοι. [76] Εὐροὶ γὰρ ἂν ὡς ἀληθῶς τοῦτο προχειρότατον, ὅτι τῶν μὲν ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις ἕκαστος καὶ τὰ πεπραγμένα λῦσαι καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἅ ἂν αὐτῶ δοκῆ προστάξει κύριός ἐστιν, οἱ δὲ νόμοι *1 περὶ τῶν μελλόντων ἅ χρῆ γίνεσθαι φράζουσιν. Τιμοκράτης τοίνυν ἐν δημοκρατουμένη τῇ πόλει νομοθετῶν τὴν ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας ἀδικίαν εἰς τὸν αὐτοῦ νόμον μετήνεγκεν, καὶ περὶ τῶν παρεληλυθότων αὐτὸν κυριώτερον τῶν καταγνόντων δικαστῶν ἠξίωσε ποιῆσαι. [77] Καὶ οὐ τοῦτο μόνον πεποιήκεν ὑβριστικόν, ἀλλὰ καὶ γέγραπται: «ἢ τὸ λοιπὸν ἔάν τι προστιμηθῆ δεσμοῦ, εἶναι καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐκτείσειν, ἀφείσθαι». Καίτοι χρῆν αὐτόν, εἰ τὸ δεδέσθαι δεινὸν ἠγείτο, μηδενὶ προστιμᾶν ὅς ἂν ὑμῖν ἐγγυητάς καθιστῆ δεσμοῦ νομοθετῆσαι, μὴ προλαβόντα κατεγνωκότας ὑμᾶς τὸν δεσμὸν μηδ' ἐχθρῶς διαθέντα πρὸς ὑμᾶς τὸν ἐαλωκότα, τῆνικαῦτα ποιεῖν τὴν ἐξεγγύησιν. Νυνὶ δ', ὥσπερ ἐνδεικνύμενος ὅτι, κἂν ὑμῖν δοκῆ δεδέσθαι τινά, αὐτὸς ἀφήσει, τοῦτον τὸν τρόπον τὸν νόμον εἰσήνεγκεν. [78] Ἄρ' οὖν τῷ δοκεῖ συμφέρειν τῇ πόλει τοιοῦτος νόμος ὃς δικαστηρίου γνώσεως αὐτὸς κυριώτερος ἔσται; [...] Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. φαίνεται τοίνυν ὁ τούτου νόμος ταῦτ' ἔχων ἀμφότερα. Ὅστ' εἶπερ ὑμῶν ἑκάστῳ μέλει τῆς πολιτείας καὶ δεῖν οἶεται κυρίαν εἶναι τὴν αὐτοῦ γνώμην περὶ ὧν ἂν ὀμωμοκῶς ψηφίσηται, λυτέος οὗτος ὁ τοιοῦτος νόμος [...].

*1. οἱ δε νόμοι: ἐδῶ νοοῦνται οἱ δημοκρατικοὶ νόμοι, οἱ νόμοι στα δημοκρατικά καθεστῶτα.

Γ1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα του κειμένου: «Νυνὶ δ', ὥσπερ ἐνδεικνύμενος ὅτι, κἂν ὑμῖν δοκῆ δεδέσθαι τινά, αὐτὸς ἀφήσει, ... λυτέος οὗτος ὁ τοιοῦτος νόμος», ἀπὸ τῆς §§ 77-78. Μονάδες 20

Γ2. Ο Δημοσθένης κατηγορεῖ τον Τιμοκράτη «ὡς πεποιήκεν τὸ θεῖναι περὶ τῶν παρεληλυθότων τὸν νόμον», ἐπειδὴ δηλαδὴ ἔδωσε στο νόμο που πρότεινε αναδρομικὴ ἰσχὺ, γιὰ παρελθόντα ἀδικήματα. Να αναφέρετε σε τι διαφέρει, κατὰ τὴν ἀπόψη του Δημοσθένη, ἡ ολιγαρχία ἀπὸ τον δημοκρατικὸ «νόμο», ὡς πρὸς τὴν ἀντίληψη γιὰ τὴν ἰσχὺ του νόμου. Μονάδες 10

Γ3. Να γράψετε στο τετράδιό σας τούς ζητούμενους **τύπους** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- **ὀμωμοκῶς:** το γ' ενικό της ευκτικής του Ενεστώτα στην ενεργητική φωνή · το β' ενικό της προστακτικής Ενεστώτα στην ενεργητική φωνή.
- **παρρηλυθότων:** το β' ενικό της οριστικής στον Ενεστώτα και τον Παρατατικό της ίδιας φωνής.
- **διαθέντα:** το α' ενικό της υποτακτικής του ίδιου χρόνου · τους τρεις (3) τύπους της ευκτικής του ίδιου χρόνου στον ενικό αριθμό.
- **ἐνδεικνύμενος:** το απαρέμφατο του Ενεστώτα στην ενεργητική φωνή · το β' ενικό της προστακτικής του Ενεστώτα στην ενεργητική φωνή.

Μονάδες 10

Γ4.α. Να γράψετε τα υποκείμενα των ρηματικών τύπων που έχουν επισημανθεί στο παρακάτω απόσπασμα (3 μονάδες) και,

β. Να αναλύσετε το ρηματικό επίθετο που θα εντοπίσετε σε ισοδύναμη ρηματική σύνταξη (3 μονάδες).

— Ὡσ' εἶπερ ὑμῶν ἑκάστω μέλει τῆς πολιτείας καὶ δεῖν οἶεται κυρίαν εἶναι τὴν αὐτοῦ γνώμην [...] λυτέος οὗτος ὁ τοιοῦτος νόμος (ὕμῖν).

γ. Να μετατρέψετε την προσωπική σύνταξη της παρακάτω πρότασης σε απρόσωπη (2 μονάδες).

— Ἄρ' οὖν τῷ δοκεῖ συμφέρειν τῇ πόλει τοιοῦτος νόμος;

δ. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη της παρακάτω πρότασης σε παθητική (2 μονάδες).

— Καὶ οὐ τοῦτο μόνον πεποιήκεν οὗτος ὑβριστικόν.

Μονάδες 10

En Δυνάμει
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχόμαστε Επιτυχία!
ἝΡΡΩΣΘΕ